

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

ЛАБОРАТОРІЯ ПРИХОВАНИХ МЕДІАЕФЕКТІВ

МЕТОДИКА

**кореляції нейрофізіологічних показників
суб'єктів дослідження з елементами
медійних явищ**

Київ 2024

Методика кореляції нейрофізіологічних показників суб'єктів дослідження з елементами медійних явищ, 2024.- 32 с.

Цю методику розроблено в рамках кафедральної теми «Соціальні комунікації як інструмент людської інженерії» (державна реєстрація 0124U001663).

Методика визначає порядок проведення досліджень з використанням окулографії, електрофізіологічних методів для вивчення прихованих функцій медійних засобів у вигляді неконтрольованих суб'єктами дослідження медіаефектів. Показники, наприклад, електроопірності шкіри, серцеві ритми, пульс тощо співвідносяться з медіаелементами в процесі їх сприймання. Застосовується інтерпретація, прийнята у психології, психіатрії, медицині, цих показників для оцінки того факту, які медіаелементи можуть викликати, провокувати ті чи інші психофізіологічні стани.

Ця методика є проектом, перебуває на етапі апробації.

Розробник:

Різун В. В., завідувач кафедри соціальних комунікацій, доктор філологічних наук, професор, науковий керівник Лабораторії прихованих медіаефектів.

Апробація:

Белінська І. В., асистент кафедри соціальних комунікацій, кандидат філологічних наук;

Гаврилець Ю. Д., доцент кафедри соціальних комунікацій, кандидат наук із соціальних комунікацій;

Соломонюк О. М., провідний фахівець кафедри соціальних комунікацій,

Різун А. В., аспірант кафедри кіно- і телемистецтва.

Розглянуто та схвалено:

Проект методики розглянуто та схвалено на засіданні кафедри соціальних комунікацій 28 жовтня 2024 року, протокол № 4.

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Ця методика визначає порядок проведення досліджень із використанням окулографії, електрофізіологічних методів для вивчення прихованих функцій медійних засобів у вигляді неконтрольованих суб'єктами дослідження медіаефектів. Показники, наприклад, електроопірності шкіри, серцеві ритми, пульс тощо співвідносяться з медіаелементами в процесі їх сприймання. Застосовується інтерпретація, прийнята у психології, психіатрії, медицині, цих показників для оцінки того факту, які медіаелементи можуть викликати, провокувати ті чи інші психофізіологічні стани.

Метод є загальним для всіх випадків застосування різних пристроїв, що фіксують нейрофізіологічні показники, на будь-які форми застосування різних медійних елементів.

2 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Здоровий доброволець – суб'єкт, який добровільно бере участь у дослідженні, не має психічних чи фізичних патологій, що виключають можливість залучення його до обстеження.

Попереднє обстеження – психологічне тестування перед дослідженням для включення здорового добровольця у контрольну чи експериментальну групу або виключення його з цих груп.

Післяобстеження – за необхідності проведення розмови, тестування після завершення дослідження зі здоровим добровольцем.

Дослідницький протокол – документ, в якому зафіксовані процедури та алгоритм дослідження, основні вимоги до умов дослідження, налаштування пристроїв.

СОП (стандартна операційна процедура) – [standard operating procedure \(SOP\)](#), набір покрокових інструкцій, складених організацією, щоб допомогти працівникам виконувати рутинні операції. СОП спрямовані на досягнення ефективності, якісного результату та рівномірності продуктивності, одночасно зменшуючи непорозуміння та невідповідність галузевим нормам.

Окулографія, або айтрекінг, – технологія відстеження положення очей, так звана технологія відстеження ліній погляду або точок погляду, пов'язана з використанням у Лабораторії прихованих медіаефектів пристрою Tobii Pro Glasses 3, 50 Hz, а також ліцензованого програмного забезпечення від фірми IMotions.

Метод вимірювання електроопірності шкіри, варіабельності серцевого ритму, пульсу – у Лабораторії прихованих медіаефектів це відбувається за допомогою пристрою Shimmer 3 GSR+ з використанням ліцензованого програмного забезпечення ConsensusPro.

Електроенцефалографія – метод, пов'язаний з використанням пристрою електроенцефалограф Enobio 8 channel 5G Wifi EEG Headset, а також ліцензованого програмного забезпечення від фірми IMotions у Лабораторії прихованих медіаефектів.

Популяція суб'єктів дослідження – це запланована кількість учасників контрольної та експериментальної груп; рекомендована кількість суб'єктів по 30-35 осіб для кожної групи.

Інформована згода – письмова згода, яку дає здоровий доброволець на участь у дослідженні.

Згода на збір та обробку персональних даних здорового добровольця – письмова згода, яку дає здоровий доброволець дослідникові.

Інформаційний лист – документ, у якому коротко окреслені мета, завдання та основні етапи дослідження, в якому бере участь доброволець.

3 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Метою застосування методики кореляції нейрофізіологічних показників суб'єктів дослідження з елементами медійних явищ є визначення порядку проведення досліджень із використанням окулографії, електрофізіологічних методів для вивчення прихованих функцій медійних засобів у вигляді неконтрольованих суб'єктами дослідження медіаефектів.

3.2. Цей метод є інваріантним, кожен дослідник адаптує його під свої завдання, свої інструменти та медійні об'єкти дослідження. Варіативними можуть бути такі атрибути методу:

*метод кореляції {нейрофізіологічних показників}
{суб'єктів дослідження} {з елементами медійних явищ}*

Наприклад: *метод кореляції показників електроопірності шкіри у молодих людей з музичними новинними заставками.*

3.3. Для проведення досліджень з використанням цього методу необхідний дозвіл [Комітету з біоетики](#) наукових досліджень у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

3.4. Рекомендованою кількістю суб'єктів для контрольної й експериментальної груп є 30-35 осіб для кожної групи.

3.5. Результати кожного наступного дослідження, проведеного будь-яким дослідником у Лабораторії прихованих медіаефектів, в обов'язковому порядку передаються розробникам методу та використовуються як дані про апробацію методу для розрахунку його валідності й надійності.

3.6. Перед будь-яким дослідженням за цією методикою має бути організоване попереднє обстеження суб'єктів дослідження, оскільки під час експерименту ніякі опитування дослідником не здійснюються. Можлива уточнювальна розмова як післяобстеження суб'єкта дослідження після його завершення. Проте для обробки результатів дослідження та їх інтерпретації висловлювання здорового добровольця до уваги не беруться. І попереднє обстеження, і розмова після дослідження використовуються лише для того, щоб більш точно описати психофізіологічний стан здорового добровольця як носія певного набору актуальних на момент дослідження психофізіологічних характеристик.

3.7. Кожному здоровому добровольцю присвоюється шифр (ідентифікаційний номер), дослідник оперує тільки шифром. Дані про здорового добровольця (ПІБ, дата дослідження, стать, вік, телефон, присвоєне ID) фіксуються у загальному Журналі реєстрації учасників досліджень, що зберігається у Лабораторії прихованих медіаефектів. Доступ до журналу має тільки керівник НДР.

3.8. Дані досліджень зберігаються на локальному сервері Лабораторії прихованих медіаефектів кафедри соціальних комунікацій Навчально-наукового інституту журналістики, доступ до яких має науковий керівник лабораторії, керівник НДР та дослідник (тільки до своєї частини даних). Також дані в обробленому вигляді та з

забезпеченням конфіденційного доступу до них публікуються на сертифікованих платформах даних, дзеркало яких знаходиться в [Репозитарії](#) Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

4 ПОПЕРЕДНЄ ОБСТЕЖЕННЯ

4.1. Здорові добровольці винятково за їхньою згодою оформляють *інформовану згоду* (додаток 2) та *згоду на обробку персональних даних* (додаток 3), а також повідомляють про це під час заповнення анкети учасника дослідження. Перед оформленням інформованої згоди суб'єкт отримує інформацію від відповідального дослідника (також у вигляді *інформаційного листа* (додаток 4). Після інформування суб'єкта відповідальним дослідником надається можливість суб'єкту поставити уточнювальні запитання. Власне перед дослідженням і після нього дослідник може давати коментарі до тих чи інших ситуацій, які можуть виникнути чи виникли під час дослідження. Дослідник враховує досвід поведінки суб'єктів під час дослідження, виходячи з їхнього емоційного стану, темпераменту.

4.2. *Анкетування* учасників дослідження. Кожен здоровий доброволець заповнює онлайн-анкету (додаток 1). Запитання в анкеті залежать від виду дослідження.

4.3. *Психологічне онлайн-тестування* перед дослідженням спрямоване на визначення загального стану добровольця (PSM-25) та його емоційного стану (рівня депресії) PHQ-9, GAD-7 (для скринінгу генералізованого тривожного розладу). За допомогою тесту Спілбергера-Ханіна визначається самооцінка рівня тривожності в даний момент (реактивна тривожність як стан) та особистісної тривожності (як стійка характеристика людини) перед дослідженням.

4.4. Критерії включення/ виключення суб'єктів у/з групи/груп для дослідження визначаються методичними рекомендаціями щодо використання методу дослідження, психологічними тестами, а також керівником НДР, наприклад щодо віку, статі, соціального статусу суб'єктів. Суб'єкти будуть ідентифіковані за результатами анкетування їх як потенційні учасники дослідження, які дали згоду на участь у дослідженні.

4.5. У дослідженні методом окулографії не беруть участь добровольці, у яких гострота зору менше 80%, носять кольорові лінзи, в анамнезі мають офтальмологічні хірургічні втручання, мають хвороби очей (астигматизм, косоокість, глаукома, амбліопія, катаракта, дистрофія сітківки ока, короткозорість, далекозорість, дальтонізм, ністагм, мікрофтальм, анофтальм), перманентний татуаж, накладні/ нарощені вії. У цих та інших дослідженнях не беруть участь також ті, хто має тяжкі психічні розлади, за психологічними тестами PHQ-9 мають 10 і більше балів, GAD-7 мають 15 і більше балів.

5 ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

5.1. Якщо за результатами попереднього обстеження здоровий доброволець включений у контрольну або експериментальну групу, він запрошується на призначений день та час до Лабораторії прихованих медіаефектів для участі у дослідженні.

5.2. Залежно від пристрою, який буде використовуватися, лабораторію готують до проведення дослідження. *Кожен дослідник прописує свою стандартну операційну процедуру* дослідження, зафіксовану в *дослідницькому протоколі* (додаток 5), погодженому керівником лабораторії.

6 ПІСЛЯОБСТЕЖЕННЯ

6.1. Після завершення дослідження дослідник за потребою може поставити запитання учаснику дослідження для уточнення його психоемоційного та фізичного стану під час запису. Незалежно від відповідей дослідник не може повертатися до повторного запису чи коригування його у файлі. Відповіді можуть бути уточненнями щодо оцінки стану учасника на етапі його попереднього обстеження.

6.2. Відповіді учасника дослідник фіксує у своєму журналі.

6.3. Післяобстеження не є обов'язковою процедурою.

7 ОПРАЦЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

7.1. Опрацювання результатів починається з обстеження файлів відповідей учасників в анкеті та психологічних тестах, що зберігаються на гуглдіску лабораторії. Метою обстеження є редагування файлів відповідей для заповнення пропусків, вилучення зайвих позначок тощо.

7.2. Радимо для обробки файлів використати інструмент ШІ (AI)

<https://chatgpt.com/g/g-HMNcP6w7d-data-analyst>

Для цього можна пройти елементарний курс «Основи AI», наприклад, в школі GoIT <https://goit.global/ua/mini-courses/ai-basics/>, щоб зрозуміти алгоритм спілкування з ШІ і значення промтів. Проте необхідно все одно ретельно перевіряти коректність роботи інструмента, оскільки можуть бути неточності.

7.3. Кожен необроблений файл даних зберігається як файл для читання та копіювання з паролем 12345678, щоб уникнути випадкового пошкодження висхідного файла відповідей.

7.4. За результатами попереднього обстеження учасників експериментальної групи на гуглдіску зберігаються три файли відповідей (анкета, анкета перед дослідженням та після дослідження). Для учасників контрольної групи – один файл (анкета учасника).

7.5. Обов'язковою вимогою є приведення усіх трьох файлів експериментальної групи до однакової кількості учасників. Якщо в одному з файлів відсутній певний учасник, він видаляється з інших двох оброблених файлів, підготовлених до аналізу. Усі три файли та один для контрольної групи повинні мати змінені назви й бути опрацьованими копіями висхідних файлів.

7.6. Оброблений файл анкети учасника є головним, з нього беруться ID учасників для інших файлів даних.

7.7. З головного файла та відповідно інших файлів вилучаються учасники, які не відповідають умовам дослідження, наприклад, за статтю чи віком.

7.8. Зробити аналіз висхідного файла анкети учасника за такими інсайтами:

1. Демографічний аналіз

- **Розподіл статей:** Скільки учасників чоловічої та жіночої статі?
- **Розподіл за віком:** Який середній, мінімальний та максимальний вік учасників?
- **Кореляція між віком і статтю:** Чи є відмінності у віці між чоловіками та жінками?

2. Аналіз участі в експерименті

- **Кількість учасників, які взяли участь в експерименті** (значення «так» у відповідній колонці).
- **Чи є залежність між статтю й участю в експерименті?** (наприклад, чи більше чоловіків, ніж жінок, брали участь?)
- **Чи є зв'язок між віком і готовністю брати участь?** (наприклад, можливо, старші учасники рідше беруть участь)

7.9. Зробити аналіз опрацьованого файла анкети учасника за таким інсайтом:

Демографічний аналіз

- **Розподіл статей:** Скільки учасників чоловічої та жіночої статі?
- **Розподіл за віком:** Який середній, мінімальний та максимальний вік учасників?
- **Кореляція між віком і статтю:** Чи є відмінності у віці між чоловіками та жінками?

7.10. Якщо нульова гіпотеза, скажімо, про участь чоловіків і жінок не підтвердиться, вилучити з головного файла або чоловіка, або жінку, щоб підтвердити нульову гіпотезу. Внести відповідну корекцію щодо учасників в інші файли.

7.11. На основі аналізу й обробки головного файла складається *Анотація дослідження* у вигляді Excel-файла¹:

АНОТАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ					
" _____ "					
Дослідник _____					
Контрольна/ експериментальна група (підкреслити потрібне)					
Таблиця 1					
Дата дослідження (сесії)	Взяло участь: всього (ч/ ж)	Дослідження проводив/ ла	Метод дослідження	Лінк на Дослідницький протокол	Лінк на неопрацьований файл даних
Таблиця 2					
Усього взяло участь (сумарно в усіх сесіях; в дужках ч/ж)	Усього залишилося після опрацювання файлів даних (сумарно в усіх сесіях; в дужках ч/ж)	Усього залишилося після опрацювання файлів даних (сумарно в усіх сесіях чоловіків/ жінок відповідного віку)	Вік	Чоловіки (к-ть)	Жінки (к-ть)
Таблиця 3					
ID вилучених учасників	Причина вилучення				

¹ Замовити шаблон файла можна за адресою hmel.csc.journ@knu.ua

7.12. Створити Excel-файл «Таблиця кореляції даних», де першими колонками є ІД, стать, вік².

7.13. Для експериментальної групи необхідно провести аналіз відповідей трьох тестів. Рекомендуємо використати інструмент ШІ для перенесення відповідей добровольців з висхідного файла у шаблон Excel-файла. Необхідно візуально оцінити якість заповнених Excel-файлів, а також скористатися інструментом ШІ для перевірки коректності заповнення шаблонів балами.

7.14. Провести аналіз відповідей першого тесту PSM-25 на *психологічну стійкість до стресу*. Готується відповідний файл для аналізу в Excel. Шаблон файла для аналізу з автоматичними розрахунками та коментар до нього знаходиться на диску лабораторії. Учасники групи розподіляються за ознаками *низький рівень стресостійкості, середній рівень, високий рівень стресостійкості*. Рівень психологічної стійкості не є підставою для виключення добровольця з експериментальної групи. До «Таблиці кореляції даних» додати колонку відповідно з цифровими даними «PSM-25 загальний бал».

7.15. Провести аналіз відповідей другого тесту PHQ-9 на *визначення рівня депресії*. Згідно з дослідницьким протоколом, додаток 5, розділ 1, пункт 4, попередній експрес-аналіз робиться безпосередньо під час попереднього обстеження для прийняття рішення включати чи не включати добровольця в експериментальну групу. Готується відповідний файл для аналізу в Excel. Шаблон файла для аналізу з автоматичними розрахунками знаходиться на диску лабораторії. Учасники групи розподіляються за ознаками *Норма або мінімальні симптоми, Легка депресія, Помірна депресія, Помірно важка депресія, Важка депресія*. До дослідження допускаються добровольці з легкою депресією. У «Таблицю кореляції даних» додати колонку відповідно з цифровими даними «PHQ-9 загальний бал».

7.16. Якщо при повторному, ретельному аналізі з'ясується, що участь в дослідженні взяв/ла доброволець з помірною чи важкою депресією, такий учасник має бути вилучений як з головного файла, так і з інших файлів для аналізу.

7.17. Провести аналіз відповідей третього тесту GAD-7 для скринінгу генералізованого тривожного розладу. Згідно з дослідницьким протоколом, додаток 5, розділ 1, пункт 4, попередній експрес-аналіз робиться безпосередньо під час попереднього обстеження для прийняття рішення включати чи не включати добровольця в експериментальну групу. Готується відповідний файл для аналізу в Excel. Шаблон файла для аналізу з автоматичними розрахунками знаходиться на диску лабораторії. Учасники групи розподіляються за ознаками *Низький рівень тривоги (відсутність або мінімальна тривога), Легка тривога, Помірна тривога, Висока тривога (ймовірний генералізований тривожний розлад)*. До дослідження допускаються добровольці з помірною тривогою. У «Таблицю кореляції даних» додати колонку відповідно з цифровими даними «GAD-7 загальний бал».

7.18. Провести аналіз відповідей четвертого тесту Спілбергера-Ханіна для самооцінки рівня тривожності в даний момент (реактивна (ситуаційна) тривожність як стан) перед дослідженням. Готується відповідний файл для аналізу в Excel. Шаблон файла для аналізу з автоматичними розрахунками знаходиться на диску лабораторії. Учасники групи розподіляються за ознаками *низький рівень тривожності, середній рівень, високий рівень*. У «Таблицю кореляції даних» додати колонку відповідно з цифровими

² Замовити шаблон файла можна за адресою hmel.csc.journ@knu.ua

даними «Спілбергер-Ханін загальний бал».

7.19. Провести аналіз даних, отриманих під час дослідження з використанням різних пристроїв. У «Таблицю кореляції даних» додати колонку/ колонки відповідно з цифровими даними «Середній показник N (обрати залежно від пристрою Айтрекер, ЕЕГ, Shimmer) для медійного елемента (за вибором)». Як приклад, в таблиці є колонка «Середній показник електроопірності для муззаставки Громадське радіо».

7.20. Після заповнення таблиці кореляції даних зробити різні види кореляційного аналізу на основі табличних даних. Відповідні результати помістити у колонку/ колонки таблиці «Показник/ки кореляції (за вибором дослідника)».

8 ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

8.1. Результати досліджень, отримані за допомогою методу кореляції нейрофізіологічних показників суб'єктів дослідження з елементами медійних явищ, зберігаються у «Таблиці кореляції даних».

8.2. Назва таблиці може бути конкретизована залежно від варіанту методу, який обрав дослідник.

Анкета учасника/учасниці дослідження (Shimmer)

Просимо вас відповісти на наступні запитання та ознайомитись із пам'яткою учасника/учасниці дослідження Лабораторії прихованих медіаефектів ННІЖ наприкінці анкети. Результати анкетування буде подано виключно в узагальненому вигляді. Вашу електронну адресу може бути використано нами для уточнення даних у вас або запрошення брати участь у наступних дослідженнях. У цьому дослідженні використовується електрофізіологічний метод, який є абсолютно безпечним для людського організму (до таких методів належать, наприклад, електрокардіографія, математичний аналіз серцевого ритму, електроенцефалографія, електроміографія та інші)

Зірочка () указує, що запитання обов'язкове*

1. Електронна адреса *

2. Уведіть шифр учасника дослідження, який вам було видано *

3. Зазначте вашу стать *

Виберіть лише один варіант.

Чоловіча

жіноча

Інше

4. Зазначте ваш вік *

5. Чи відповідає дійсності твердження: я не маю пошкоджень шкіри на пальцях (до уваги великий палець і мізинець не беруться)? *

Виберіть лише один варіант.

Так

Ні

6. Чи відповідає дійсності твердження: у мене немає алергічних реакцій на спиртові та дезінфікуючі розчини, які використовуються для протирання рук? *

ПРИКЛАД

Виберіть лише один варіант.

Так

Ні

7. Чи відповідає дійсності твердження: у мене не пошкоджена мочка вуха? *

Виберіть лише один варіант.

Так

Ні

8. Якщо у вас на мочці вуха буде прикраса, чи зможете ви її зняти перед дослідженням? *

Виберіть лише один варіант.

Так

Ні

9. Чи відповідає дійсності твердження: я не вживав/ не вживала сьогодні ніяких наркотичних засобів? *

Виберіть лише один варіант.

Так

Ні

10. Чи відповідає дійсності твердження: я не вживав/ не вживала сьогодні ніяких заспокійливих чи збуджувальних засобів? *

Виберіть лише один варіант.

Так

Ні

11. Чи відповідає дійсності твердження: я не вживав/ не вживала сьогодні ліків для поліпшення роботи серця, нервової системи? *

Виберіть лише один варіант.

Так

Ні

Пам'ятка учасника/учасниці дослідження Лабораторії прихованих медіаефектів ННІЖ

Якщо вас обрано для участі у проведенні дослідження із залученням електрофізіологічних методів, варто запам'ятати кілька простих правил. У день проведення дослідження варто відмовитися від нанесення на шкіру рук та мочки вуха різних кремів. Якщо ви систематично приймаєте призначені лікарем лікарські засоби або для лікування шкіри, або анестетики, або інші засоби, що підсилюють вашу пітливість чи роблять шкіру надмірно сухою, або впливають з метою лікування на вашу нервову систему, психічну активність, роботу мозку з метою гальмування чи активування певних психофізіологічних процесів, - повідомте про це співробітників Лабораторії. За можливості варто утриматися від застосування таких засобів та прийому ліків у день дослідження. Також за дві години до дослідження не вживайте кави та міцного чаю.

Чи згодні ви брати участь у дослідженні? *

Виберіть лише один варіант.

Так

Ні

ІНФОРМОВАНА ЗГОДА здорового добровольця на участь у дослідженні

Я, що нижче підписався(-лась)

прізвище, ім'я, по батькові

і мешкаю за адресою _____

згоден(на) взяти участь у проведенні дослідження на тему: _____

Передбачається встановити, як суб'єкт дослідження реагує на медійний контент на фізіологічному рівні (рух очей, електроопірність шкіри, серцевий ритм, пульс тощо).

Я детально поінформований(на) науковцем,

прізвище, ім'я, по батькові

який проводить дане дослідження, про його мету, завдання та строки дослідження.

Я мав(ла) можливість поставити йому запитання з усіх аспектів дослідження. Мені також надано для ознайомлення Інформаційний лист про дослідження.

Я поінформований(на):

- з питань ризиків, пов'язаних з участю у дослідженні, про права і гарантії, передбачені для захисту здорового добровольця при виникненні ризиків;
- я розумію, що моя участь є добровільною і я маю можливість вийти з дослідження в будь-який час без пояснення причин;
- я розумію, що участь у дослідженні є безоплатною.
- я отримав копію цієї ІНФОРМОВАНОЇ ЗГОДИ;

Я знаю, що інформація про мою участь у дослідженні залишається суворо конфіденційною.

Я згоден(на) з тим, що узагальнені результати дослідження можуть бути опубліковані, обговорюватись дослідниками, а також представниками уповноважених державних структур із збереженням конфіденційності щодо моїх особистих даних.

Отримавши роз'яснення, я повністю згоден(на) співробітничати з дослідником та негайно інформувати його в разі порушення мого самопочуття.

підпис дослідника, ПІБ

Прочитав і згоден(на)

підпис здорового добровольця

прізвище, ім'я, по батькові

“ _____ “ _____ 20 ____ р.

ЗГОДА
на збір та обробку персональних даних здорового добровольця

Я,

_____ ,
 (прізвище, ім'я, по батькові здорового добровольця/
 шляхом підписання цього тексту, відповідно до Закону України “Про захист персональних даних” від 1 червня 2010 року № 2297-VI, надаю Комітету з біоетики наукових досліджень у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (далі – Комітет) згоду на збір та обробку персональних даних, які можливо будуть використовуватися під час проведення наукового дослідження _____ ,
 _____ , повна назва наукового дослідження

Обсяг моїх персональних даних (ПІБ, дата народження, вік, номери телефонів), які оброблятимуться під час проведення наукового дослідження визначається на підставі «Положення про Комітет з біоетики наукових досліджень у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка». Передача моїх персональних даних третім особам здійснюється Комітетом у випадках, передбачених законодавством України.

Доброволець

_____ “ _____ “ _____ 20 ____ р.
 підпис здорового добровольця прізвище, ім'я, по батькові

Науковий керівник:

_____ 202 ____ р.
 підпис прізвище, ім'я, по батькові дата

Інформаційний лист

Назва НДР: _____

У цьому документі коротко окреслені основні етапи дослідження, в якому бере участь доброволець. Метою даного дослідження є _____

Як буде проводитися дослідження?

Добровольці заповнюють анкету (google-form) «Анкета учасника дослідження».

Добровольці проходять перед дослідженням і після психологічне тестування, а також перевірку зору, якість зору яких становить не менше 80%.

Усі дані будуть анонімними. Жодні дані не будуть пов'язані з Вами. Вся інформація буде внесена до захищеної онлайн-бази даних для подальшого аналізу.

Як будуть використані результати?

Результати аналізу будуть опубліковані в наукових журналах та оприлюднені на наукових конференціях.

Яка можлива користь від участі в дослідженні?

Дане дослідження дозволить виявляти поведінкові, когнітивні та емоційно-експресивні реакції на ті чи інші медійні засоби, що використовуються у інформаційно-медійних творах. Медійний контент може чинити негативний вплив, але мова йде про новинний публічний контент, що стосується суспільно важливих подій, через те мінімізовані гострі психологічні реакції на такий контент, водночас він не зачіпає прямо особистісні інтереси.

Конфіденційність та використання отриманої інформації

Анонімна інформація (тобто індивідуалізована тільки за номером без посилання на персональні дані) буде зберігатися в окремій комп'ютерній базі даних та буде захищена персональним конфіденційним іменем та паролем користувача. Ніякі дані, що стосуються персональних даних добровольця, не будуть зберігатися в центральній комп'ютерній базі даних.

Дякуємо, що знайшли час для ознайомлення з інформаційним листом.

Дослідницький протокол

Тема дослідження « _____ »

Дослідник _____

*Цей протокол є документом з обмеженим доступом*Доступ до протоколу³

Дата звернення	ПІБ замовника	Права (підкреслити та деталізувати)	Умови (підкреслити та деталізувати)	Лінк на файл або інший ресурс доступу
		Необмежені Обмежені (вказати, до яких розділів є доступ)	Відкритий доступ Доступ з паролем Згідно з договором	
		Необмежені Обмежені (вказати, до яких розділів є доступ)	Відкритий доступ Доступ з паролем Згідно з договором	
		Необмежені Обмежені (вказати, до яких розділів є доступ)	Відкритий доступ Доступ з паролем Згідно з договором	

Дослідження проводиться в Лабораторії прихованих медіаефектів кафедри соціальних комунікацій Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Дата	Час	Дослідник	ІД учасників	Пристрій або тип дослідження (підкреслити)	Тимчасове місце збереження даних
				Окуляри Shimmer ЕЕГ Тести	
				Окуляри Shimmer ЕЕГ Тести	
				Окуляри Shimmer ЕЕГ Тести	

³ За доступом звертатися електронною поштою hmel.csc.journ@knu.ua

Безпека (відзначити потрібне):

Проведення інструктажу	Так / Ні
Оформлення інформованої згоди	Так / Ні
Оформлення згоди на використання даних	Так / Ні
Справність пристроїв і їх відповідність нормам безпечного використання	Так / Ні
Використання дезінфікуючих речовин	Так / Ні А саме:
Наявність засобів для першої медичної допомоги	Так / Ні А саме:
Вода для пиття з одноразового посуду	Так / Ні
Проходження інструктажу з надання першої медичної допомоги	Так / Ні
Дотримання СОП (стандартна операційна процедура)	Так / Ні

1. Процедури⁴:

Підготовка лабораторії (вказати послідовність дій):

1. Приготувати журнал для реєстрації і записати дані про учасників дослідження.
2. На дошці записати код 444444 для входу у гуглклас (анкетування, психологічне тестування).
3. Здорові добровольці заповнюють анкету та тести.
4. Анкета перевіряється на згоду суб'єкта брати участь у дослідженні та його відповідність вимогам.
5. Психологічні тести програмно опрацьовуються для прийняття рішення про включення суб'єкта у контрольну чи експериментальну групу.
6. Здорові добровольці оформляють інформовану згоду та згоду на використання даних.
7. Увімкнути інтерактивну дошку з допомогою пульта для проєктора та запуску ноутбука.
8. Ввести пароль для запуску XXXX XXXX.
9. Через браузер відкрити папку МММММ, в ній активувати музичний файл «uuuuuu».
10. Запустити файл, перевірити гучність звучання. Зупинити і поставити курсор на початок звучання.
11. Увімкнути комп'ютер дослідника, пароль для входу ННННННН.
12. Завантажити програму ConsensusPro.
13. Із сейфа дістати пристрій Shimmer та під'єднати док-станцію до комп'ютера дослідника:

⁴ Приклади частково взято з дослідницького протоколу А. Різуна «Приховані медіаефекти музичних новинних заставок».

Док-станція має бути підключена таким чином (варіант А); Shimmer має бути встановлений на док-станцію так, як вказано (варіант Б).

14. Увімкнути пристрій:

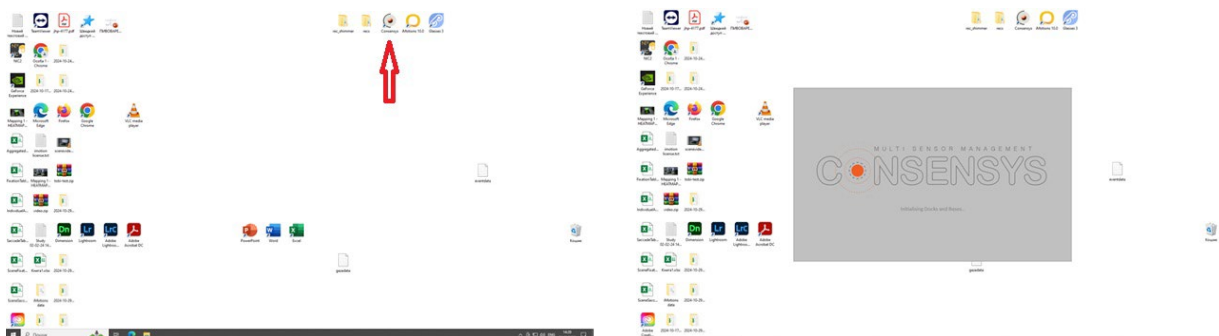

При цьому загоряються лампочки на пристрої.

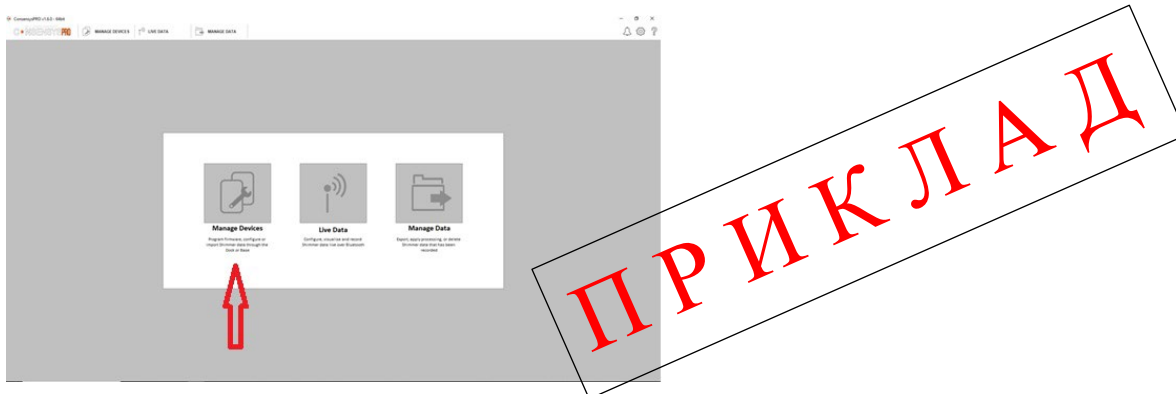
15. Підготувати місце учасника дослідження (серветки для витирання рук, дезінфікатор, кошик для сміття).
16. Проконтролювати, чи на визначеній відстані (1,5 метра) знаходиться стіл, за яким перебуватиме учасник дослідження, до екрана.

Налаштування програмного забезпечення та пристрою (як приклад, розглянемо налаштування програми ConsensusPro та пристрою Shimmer)⁵:

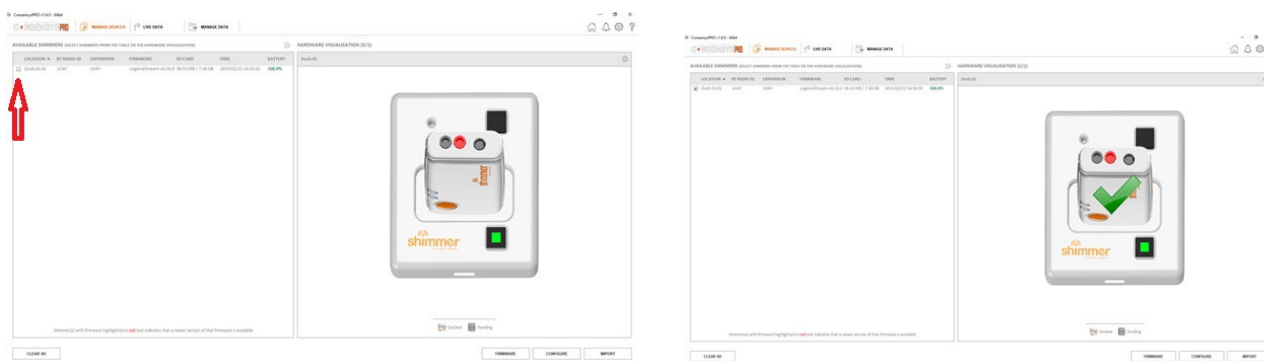
1. Активувати іконку програми, яка знаходиться на робочому столі комп'ютера дослідника:

2. Натиснути іконку Manage Devices:

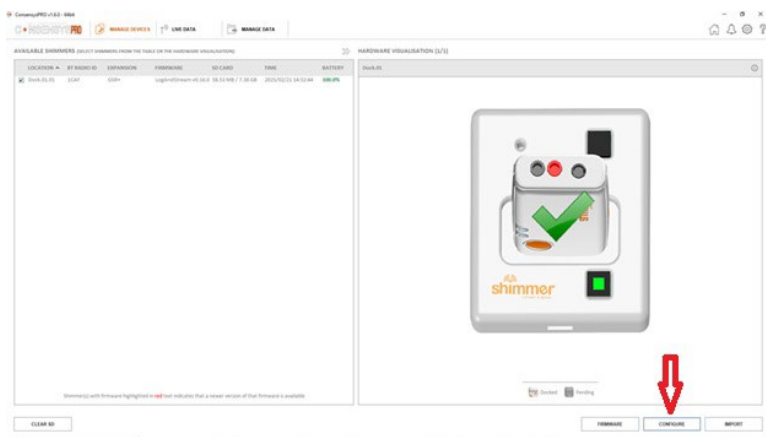

3. Обрати пристрій за допомогою галочки:

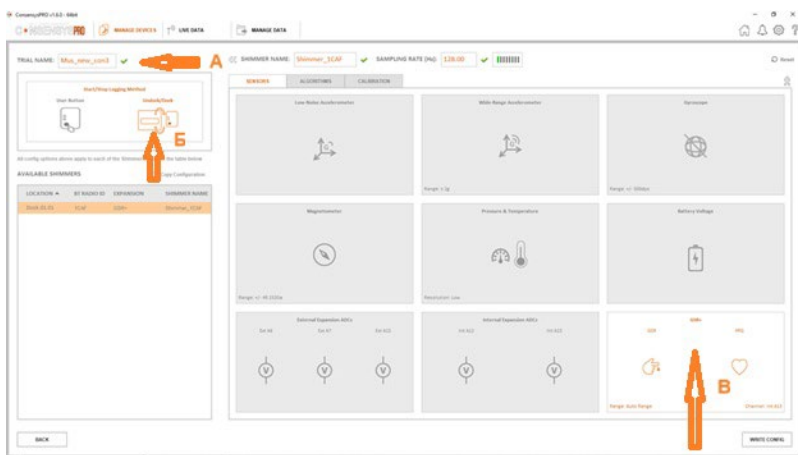

⁵ Якщо програма і пристрій мають окремі налаштування, тоді опис здійснюється окремо.

4. Перейти до конфігурації пристрою:

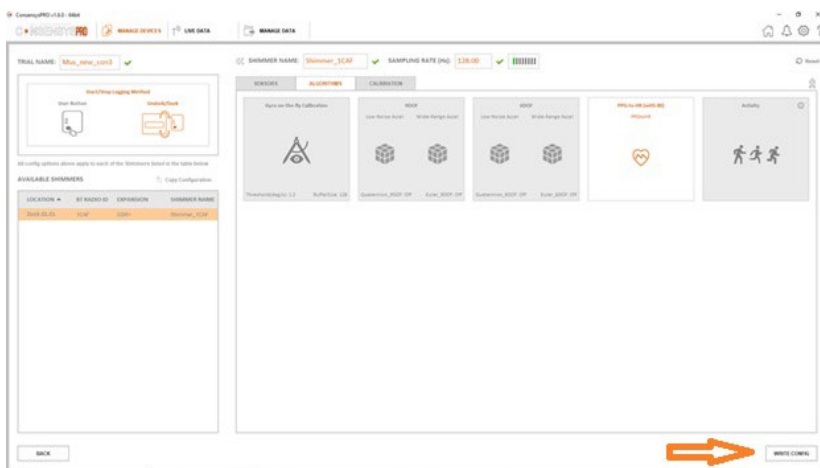
5. Обрати опції конфігурації (А – залишити або змінити назву папки, де записуватимуться результати дослідження; Б – обрати режим використання пристрою без натискання на ньому кнопок; В – обрати сенсори дослідження, а саме фотоплетизмографію та електродермальну активність для аналізу варіабельності серцевого ритму, пульсу, електроопірності):

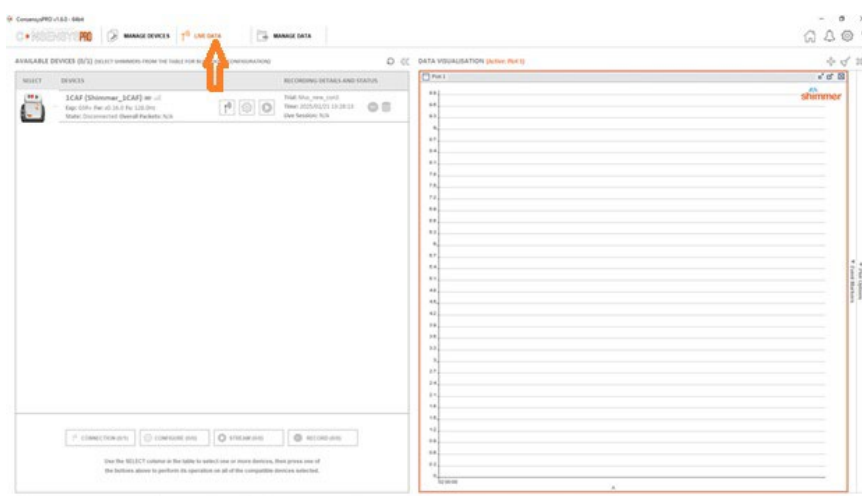
6. Обрати алгоритм:

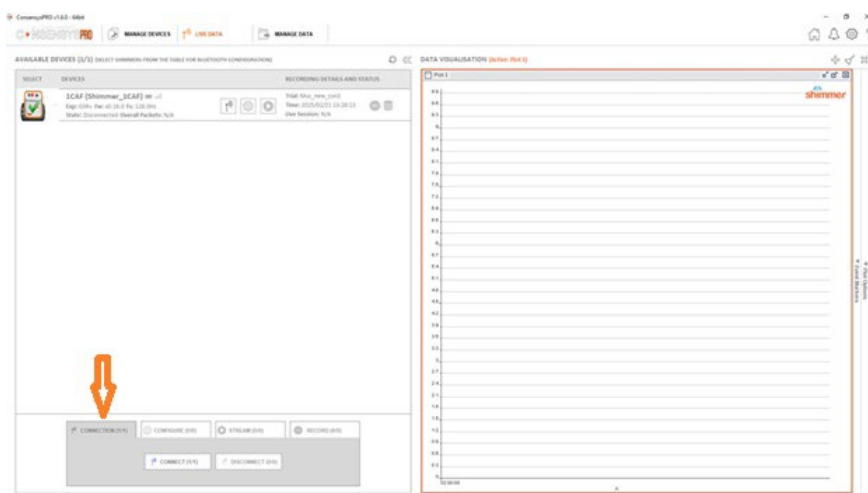
7. Зберегти конфігурацію:

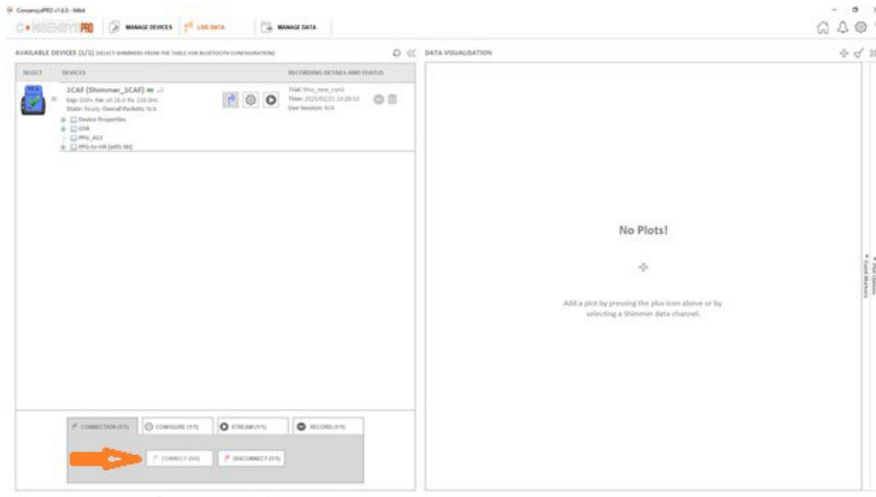
8. Перейти у режим Live Data (зв'язок через Bluetooth):

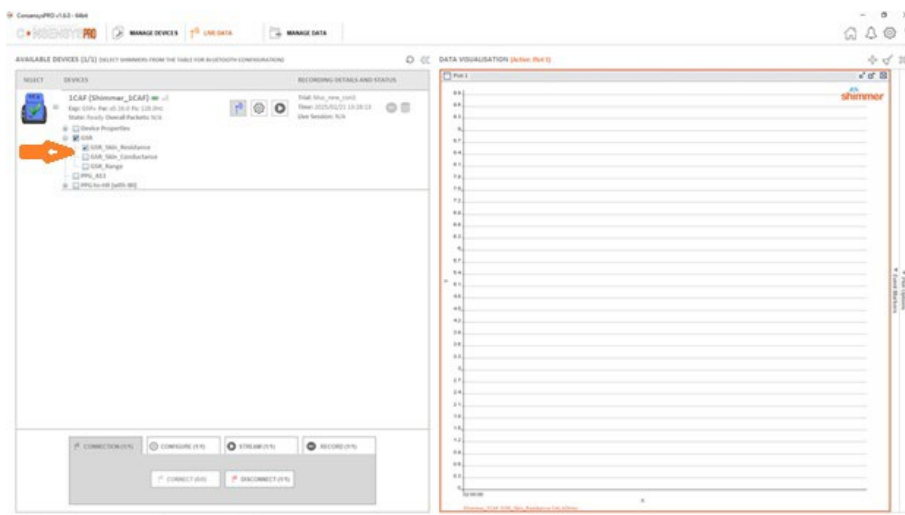
9. Активувати кнопку Connection натисканням на іконку пристрою вгорі ліворуч:

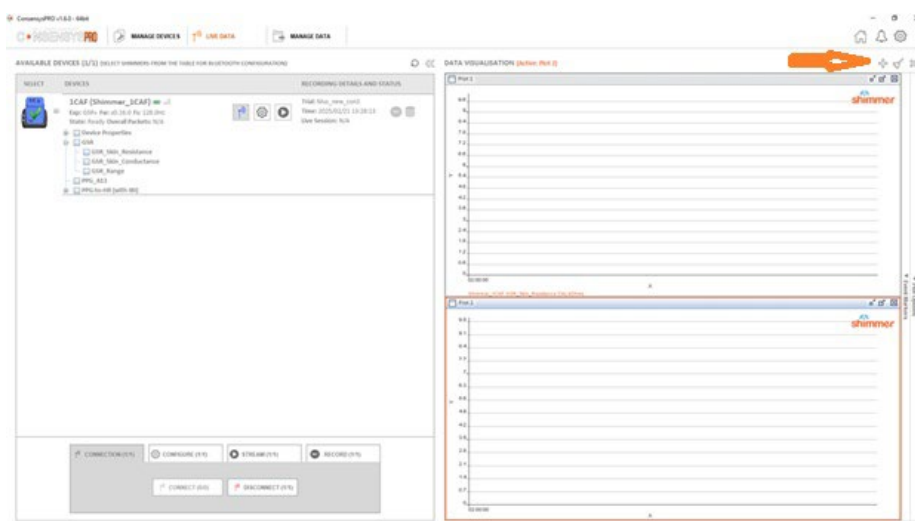
10. Натиснути кнопку Connect, при цьому вгорі біля зображення пристрою відкриється меню сенсорів:

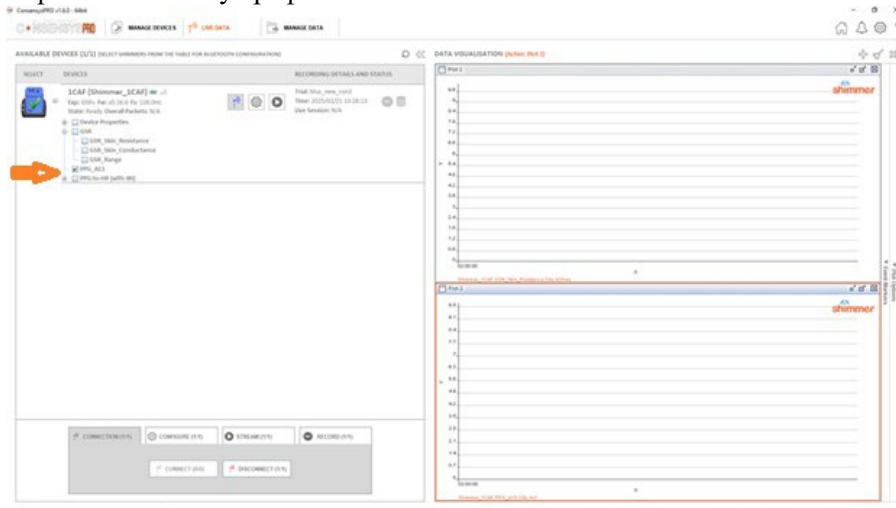
11. Обрати сенсор GSR Skin Resistance за допомогою проставлення галочки, внизу вікна plot 1 червоним буде зафіксовано назву графіка:

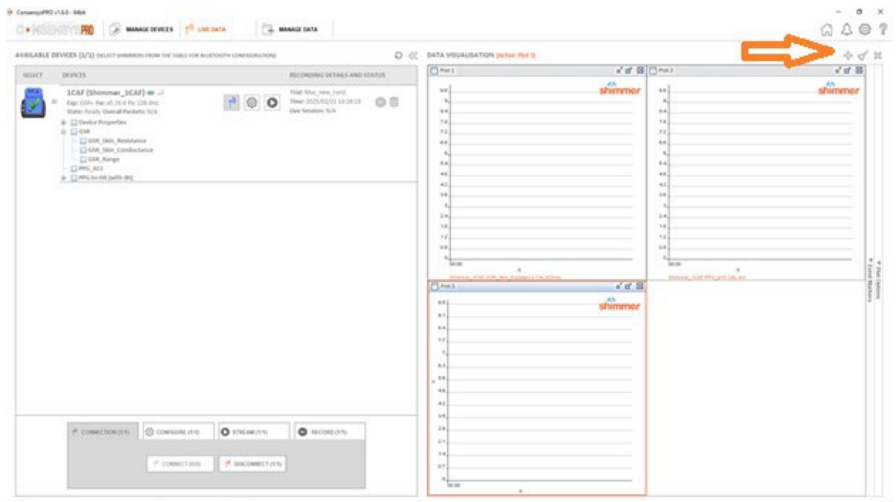
12. Відкрити друге вікно за допомогою натискання +:

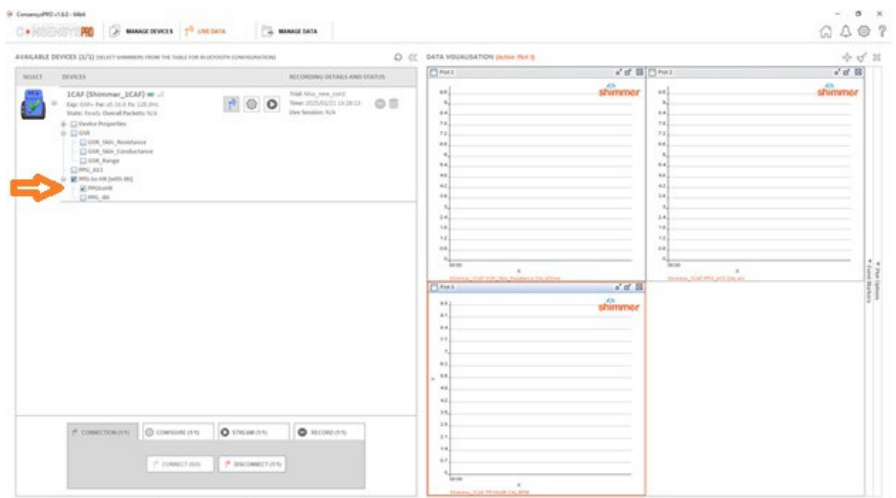
13. Обрати сенсор PPG A13 за допомогою проставляння галочки, внизу вікна plot 2 червоним буде зафіксовано назву графіка:

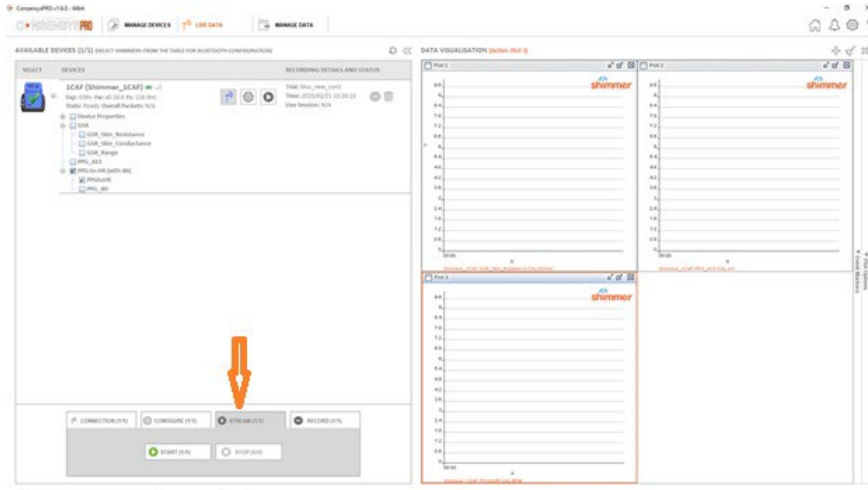
14. Відкрити третє вікно за допомогою натискання +:

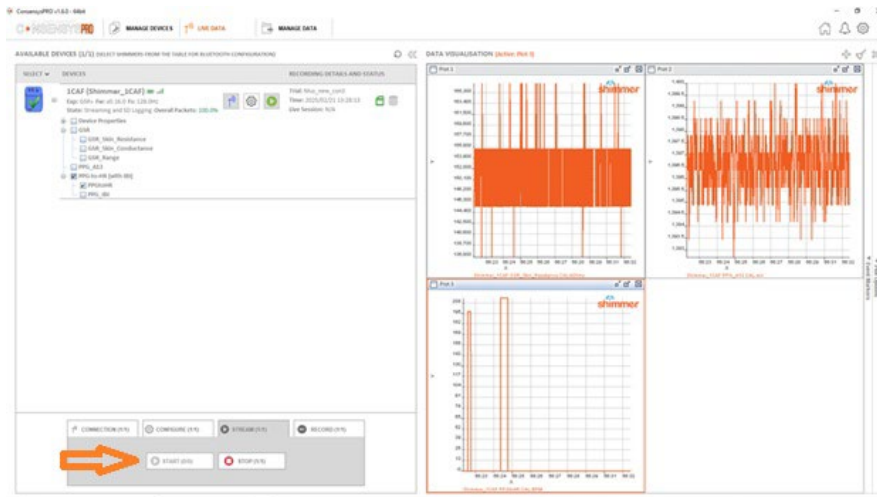
15. Обрати сенсор PPGtoHR за допомогою проставляння галочки, внизу вікна plot 3 червоним буде зафіксовано назву графіка:

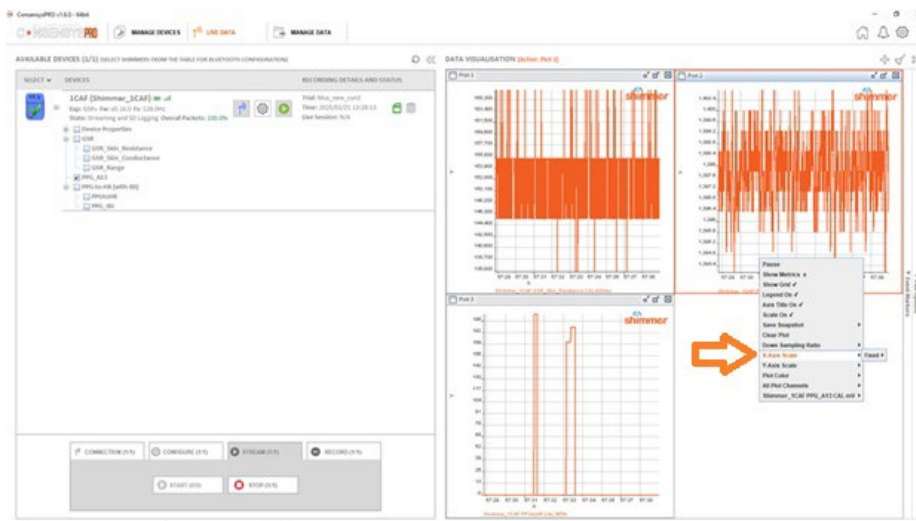
16. Натиснути кнопку Stream:

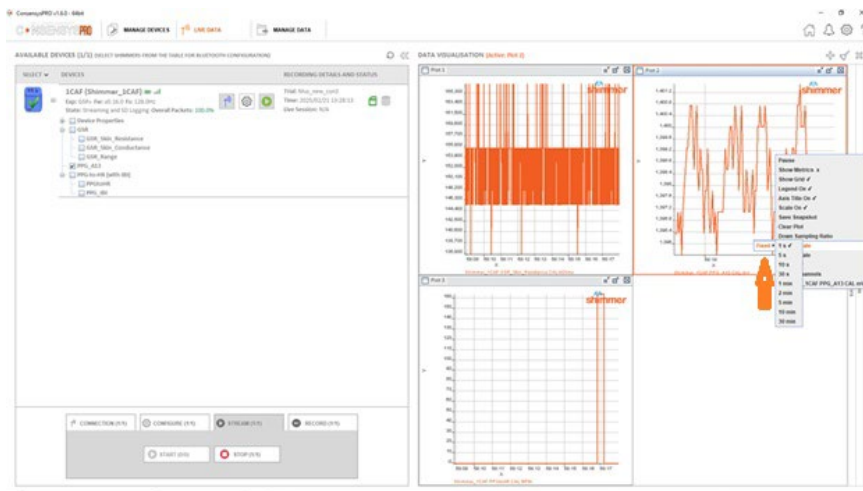
17. Натиснути кнопку Start:

18. Активувати plot 2 і правою кнопкою мишки відкрити меню та навести курсор на x-axis:

19. Відкрити опцію Fixed й обрати 1 s:

20. Не вимикаючи зняти пристрій з док-станції та приєднати електроди до пристрою:

Інші налаштування (вказати, які саме):

1. Налаштування музичного відеофону та музичних новинних заставок (дослідження_муз_заставок.mp4).
2. Увімкнути музичний відеофон із записами музичних заставок (тривалість файлу – 16 хв 30 сек): релакс (5 хв 37 сек); новинна заставка Радіо ВВС (5 хв 28 сек – 11 хв 31 сек); релакс (11 хв 32 сек – 11 хв 43 сек); новинна заставка Українське радіо (11 хв 44 сек – 12 хв 33 сек); релакс (12 хв 34 сек – 12 хв 43 сек); новинна заставка Радіо Свобода (12 хв 44 сек – 13 хв 52 сек); релакс (13 хв 53 сек – 14 хв 03 сек); новинна заставка Громадське радіо (14 хв 04 сек – 14 хв 29 сек); релакс (14 хв 30 сек – 16 хв 30 сек).

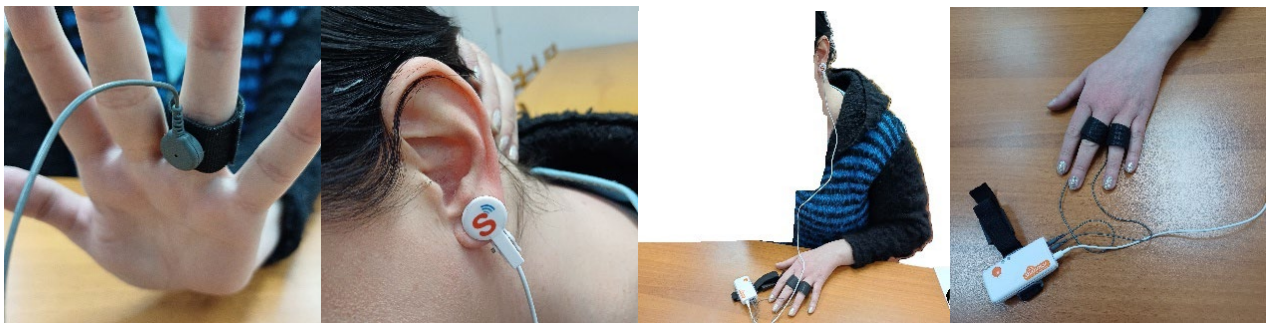
ПРИКЛАД

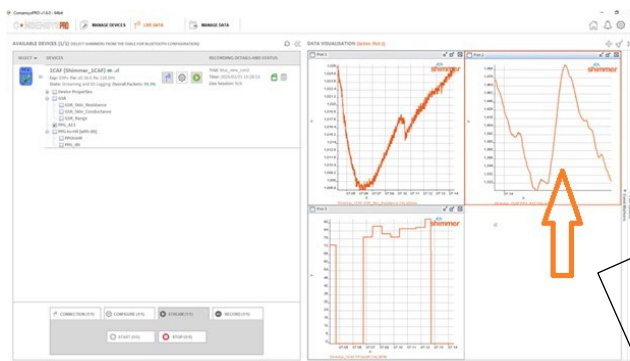
Радіо BBC

Стандартна операційна процедура:

1. Запросити учасника дослідження до кімнати та запропонувати сісти за відповідний стіл.
2. Попросити зняти з мочки лівого вуха та з пальців лівої руки прикраси.
3. Запропонувати протерти пальці лівої руки та мочку лівого вуха дезінфікатором, витерти серветками, щоб пальці на лівій руці та мочка лівого вуха були сухі.
4. Під'єднати електроди таким чином:

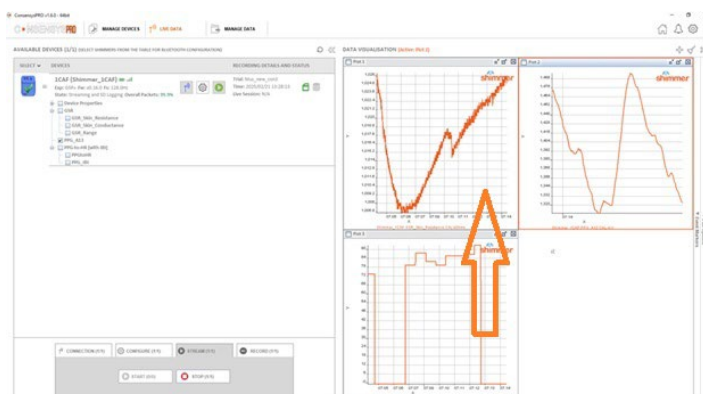

5. Перевірити на екрані комп'ютера криву від датчика з мочки вуха. Вона має бути приблизно такою:

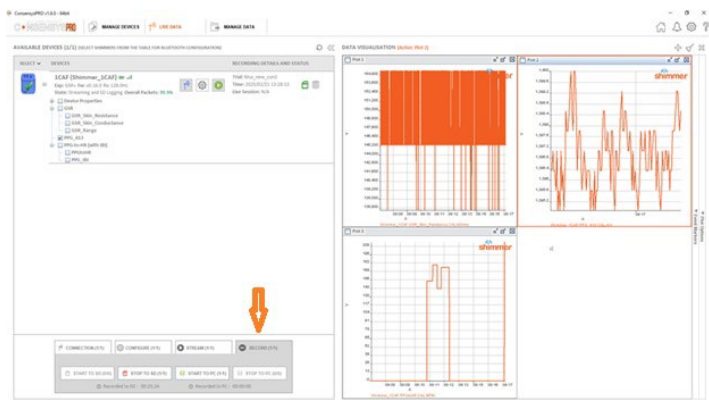

ПРИКЛАД

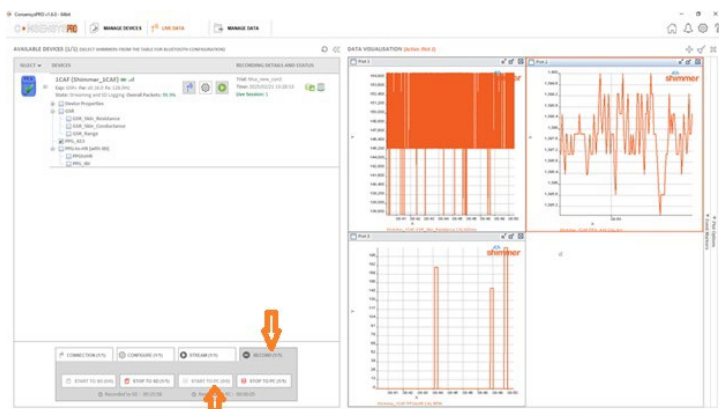
6. Перевірити на екрані комп'ютера наявність та форму кривих від датчиків з пальців:

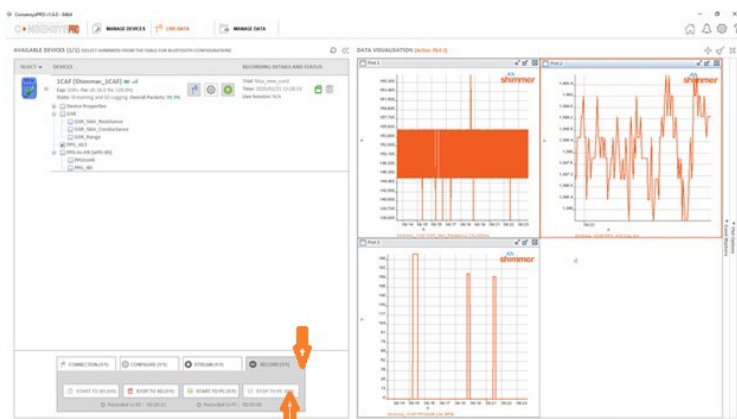
7. Увімкнути музичний відеофон (релакс з музикою та відео, плюс музичні новинні заставки і знову релакс).
8. Перейти з режиму Stream до режиму Record:

9. Запустити запис показників по команді, яка прозвучить під час релаксу на рахунок «Нуль» на 3 хв 22 сек, натиснувши у програмі ConsensusPro кнопку START:

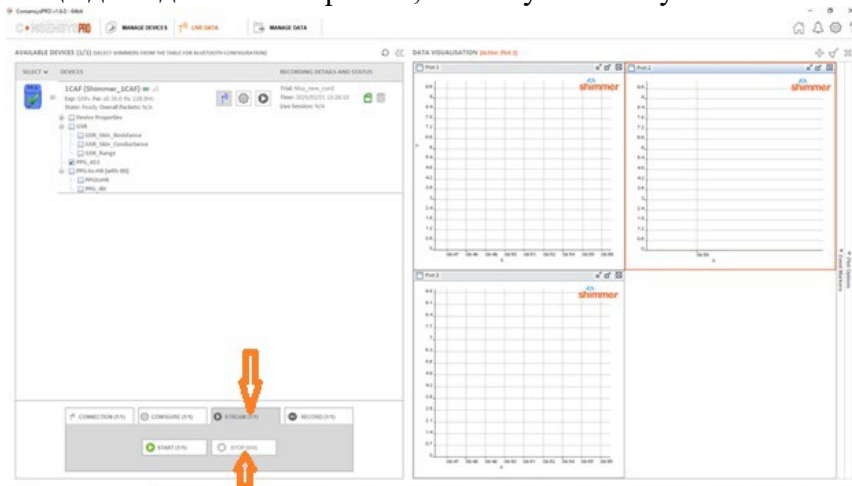

10. Здійснювати запис на секунд 10 довше (можна і більше 10 сек, це за рішенням дослідника) під час релаксу після завершення звучання музичних новинних заставок.
11. Зупинити програмно запис натисканням кнопки STOP (при цьому на комп'ютері запис буде збережено, стрім показників на екрані буде активним, поки не відбудеться перехід у режим STREAM та не буде натиснуто кнопку STOP – див. нижче):

12. Зупинити музичний файл.
13. Запросити наступного учасника дослідження і повторити кроки 4 – 11.

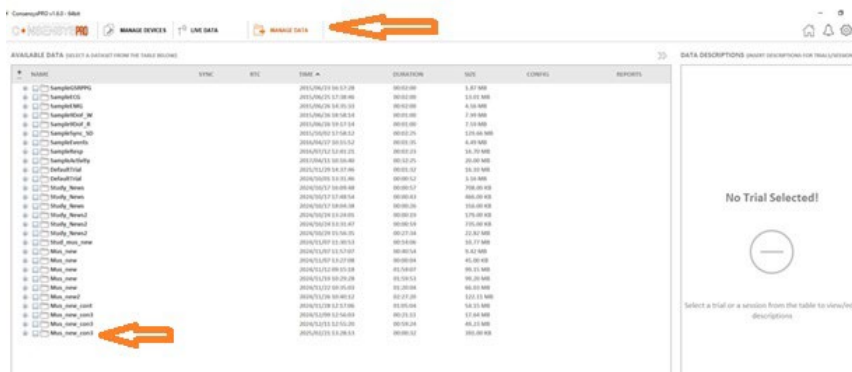
14. Якщо дослідження завершено, натиснути кнопку STREAM та кнопку STOP:

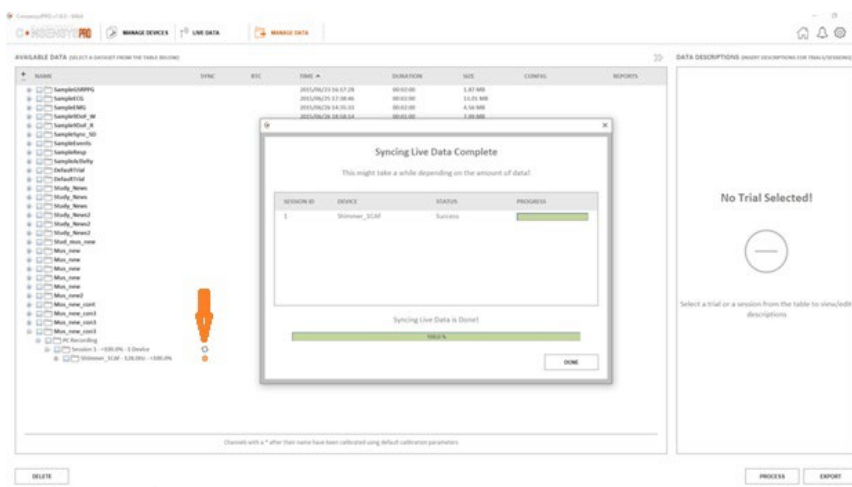
15. Від'єднати електроди від Shimmer і поставити його знову на док-станцію для підзарядки за необхідності або просто вимкнути.

16. Після вимкнення пристрою від'єднати док-станцію від комп'ютера.

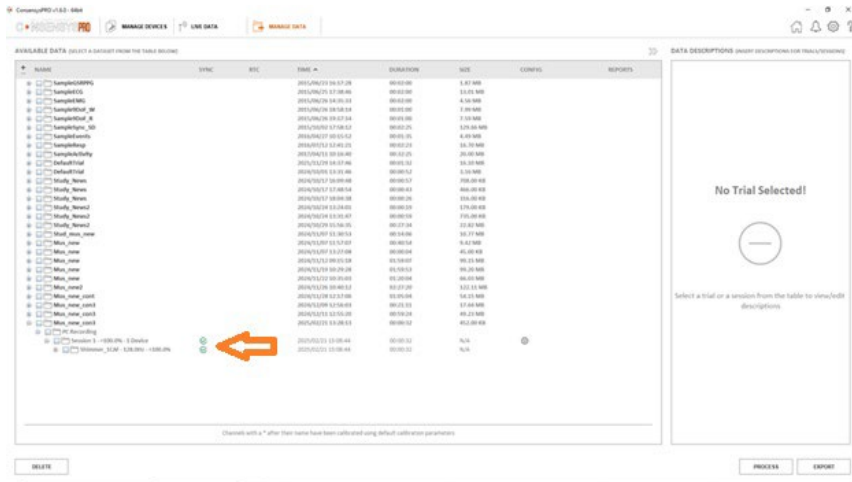
17. Перейти до перевірки збережених результатів дослідження, для чого натиснути кнопку Manage Data і в кінці списку записів обрати потрібний:

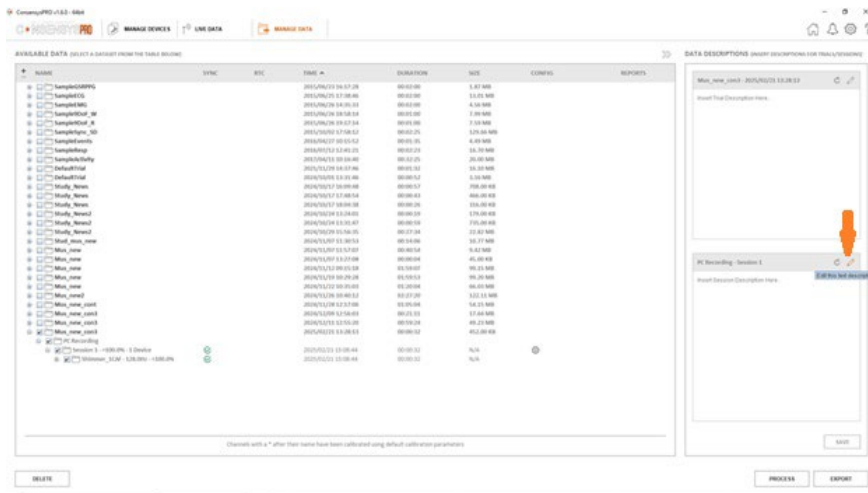
18. Відкрити запис та натиснути на знак завершення активації його, потім натиснути Done:

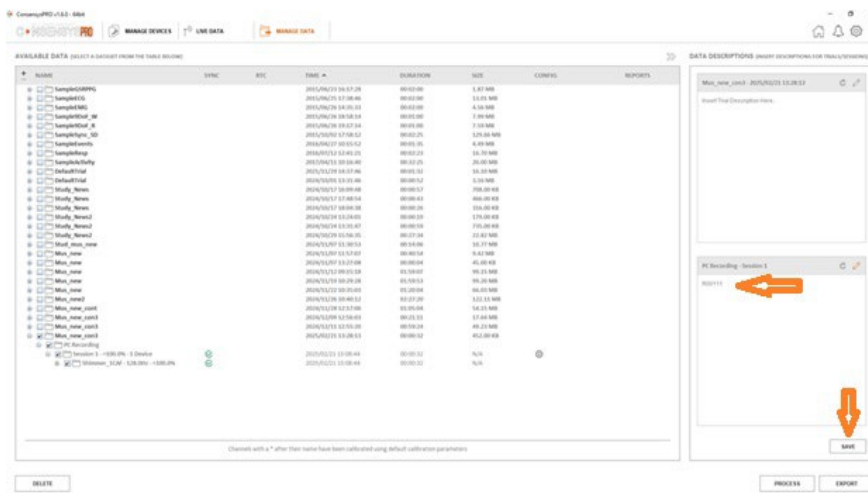
19. Після натискання кнопки Done навпроти записів з'являться зелені галочки:

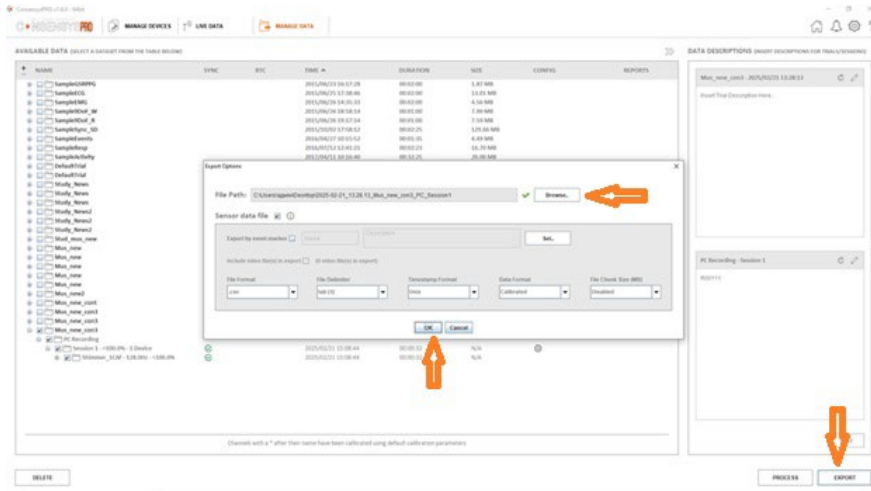
20. Активувати записи мишкою для переходу в режим редагування інформації про запис й активувати режим редагування:

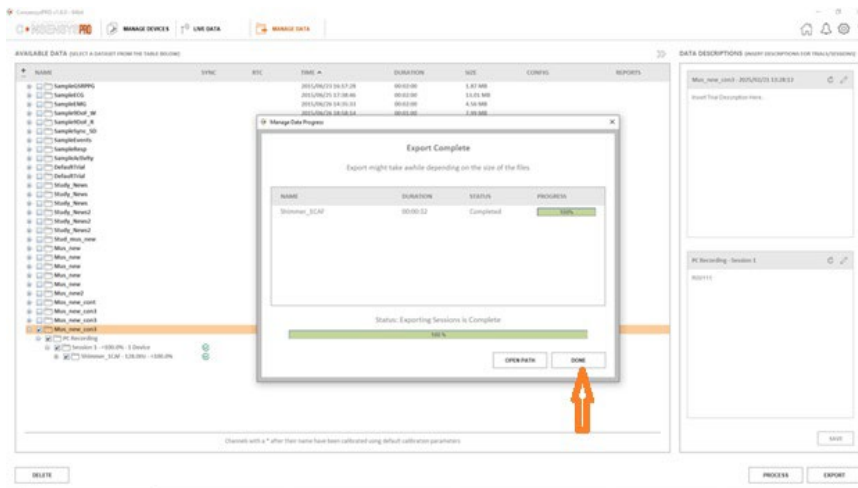
21. Записати ID учасника дослідження у поле редагування та натиснути Save:

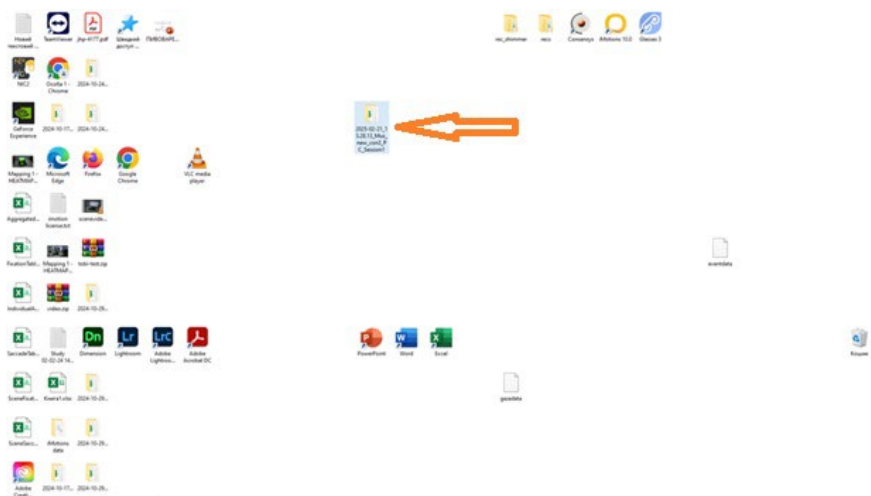
22. Перейти до експорту запису у вигляді файлу, для чого натиснути кнопку Export, обрати папку у рядку браузера і натиснути ОК:

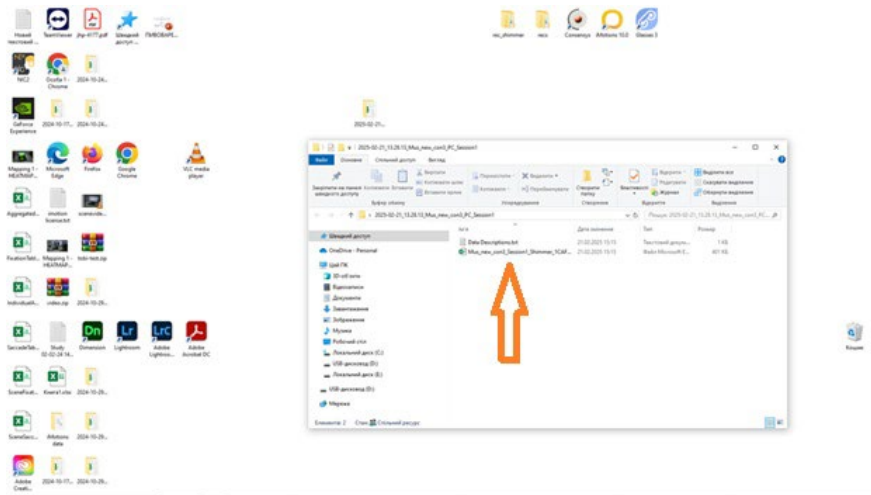
23. Підтвердити експорт запису натисканням Done:

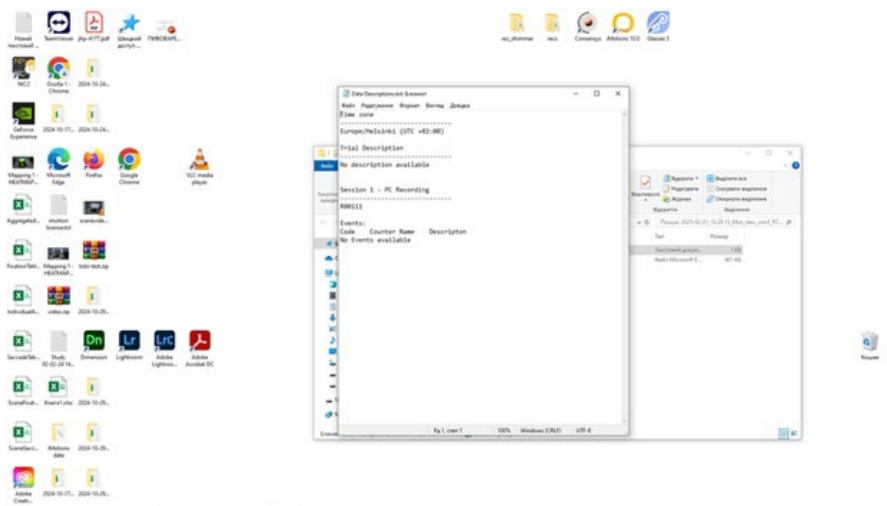
24. Знайти папку:

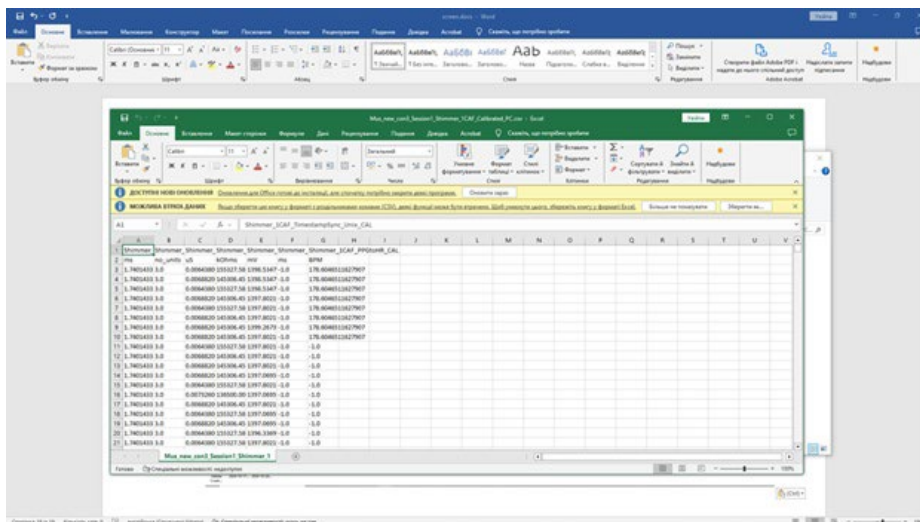
25. Відкрити папку:

26. Відкрити файл опису експортованого запису для перевірки коректності й повноти опису:

27. Відкрити файл даних для перевірки наявності даних:

28. Перейти до наступної процедури, передбаченої методикою.

2. Звітність:

Збереження результатів дослідження:

1. Результати дослідження знаходяться (вказати місце збереження неопрацьованих результатів та доступ до них).
2. Перейти до пункту 6 Методики.

3. Розрахунки і статистика:

Перелік та стислий опис розрахунків і статистичних методів, що будуть використані для аналізу даних згідно з цим протоколом та завданнями аналізу:

1. Завдання (стисло):
2. Завдання (стисло):

Погоджено

Науковий керівник лабораторії _____ (П)

дата